

זיהוי ואפיון של רפלקציות שמבצעים מורים למתמטיקה על מעשה ההוראה במרחבים שונים יעל נוריק

הספרות המחקרית מדגישה את החשיבות בכך שמורים יבצעו רפלקציה על ההוראה שלהם. המעורבות בתהליך רפלקציה מאפשרת למורים להיות מודעים יותר לפעולותיהם, למטרות ולאמונות העומדות בבסיס פעולות אלו, ולהשפעה של הנחות והקשרים מסוימים על עבודתם. תהליכי רפלקציה עשויים גם להביא לשינוי ושיפור של ההוראה. אולם, השתתפות בתהליך רפלקציה אינה דבר מובן מאליה, ובפועל, מורים אינם מבצעים תמיד את התהליך באופן משמעותי שיתרום לעבודתם. מטרת המחקר היא לאפיין כיצד רפלקציה מתבצעת בפועל על ידי מורים למתמטיקה ולבחון כיצד סביבות שונות וכלים שונים, אותם כיניתי "מרחבים לפיתוח מקצועי", יכולים ליצור הזדמנויות לביצוע רפלקציה.

במחקר נותחו התבטאויות רפלקטיביות של שישה מורים למתמטיקה בשלושה מרחבים: (1) מפגשי השתלמות של פרויקט עדש"ה, במהלכן צפו המשתתפים בשיעורי מתמטיקה מוסרטים ודנו בהם; (2) יומני רפלקציה שבועיים, בהם המורים התייחסו לסיטואציות הוראה שהיו משמעותיות עבורם; ו- (3) ראיון מבוסס-ווידאו, שנבנה סביב שיעור שצולם בכיתת/ה של המורה ואפשר למורה לשוחח על סיטואציות בהן הבחין/ה.

בהרצאה אתאר את תהליך הפירוק (unpacking) של מושג הרפלקציה לקטגוריות, המתייחסות לשלב, מרכיב או פעולה שהם חלק מתהליך רפלקציה מקיף. אציג את האופן בו השתמשתי בקטגוריות הרפלקציה לניתוח התבטאויות המורים, במטרה להצביע על הזדמנויות לביצוע רפלקציה שהמרחבים השונים מציעים, וכן על מאפייני המרחבים המאפשרים הזדמנויות אלה. בנוסף, אציע דרכים בהן ניתן לתמוך במורים לצורך מימוש ושיפור של תהליכי רפלקציה, כפי שעולה מממצאי המחקר.